

Değerli Araştırmacılar ve Okuyucular,

İstem dergisinin 24. yıl, 47. sayısı olan yaz 2026 sayısını siz kıymetli ilim erbabının dikkatine sunmaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Araştırma makaleleri ile kitap değerlendirmelerinden oluşan bu sayımız, İslâm tarihi, Türk-İslâm sanatları tarihi ve Türk-İslâm edebiyatı alanlarını kapsayan özgün ve nitelikli çalışmaları bir arada sunmaktadır.

İslâm tarihi alanında bu sayı çok yönlü araştırmalar barındırmaktadır. Ramazan Topal, Emevî dönemi sahâbî biyografisi alanına katkı sağlayacak bir çalışmayla Benî Ümeyye'nin müttefiki Ebü'l-A'ver es-Sülemî'nin hayatını, başlangıçta kendisine beddua edilen bir kişiden valiliğe uzanan ilginç kariyer serüvenini ele almaktadır. Ali Küçük ve Ali Çoban, 17. yüzyıl Osmanlı düşünce tarihinin önemli tartışmalarından birine ışık tutan çalışmalarında Kadızâdeliler hareketine yönelik Şihâbüddîn el-Hamevî'nin kaleme aldığı reddiye risâlesini konu edinmektedir. Ali Veysel Akcan, Türklerin Hanefî mezhebini tercihinde hukukun belirleyici rolünü Uygur akitleri üzerinden karşılaştırmalı biçimde incelerken hukuk tarihi ile mezhep tarihi arasındaki kesişim noktasına değerli bulgular sunmaktadır. Ayşenur Şimşek Ergül ise meşhur Macar oryantalist Gyula Germanus özelinde ihtidanın araçsallığı sorununu sorgulayan özgün bir perspektifle konuyu ele almaktadır.

Türk-İslâm sanatları tarihi, bu sayının en geniş temsil alanını oluşturmaktadır. Shadabeh Azizpour, Herat'tan İsfahan'a uzanan tarihsel süreçte Kemâleddîn Behzâd ile Rezâ Abbâsî'nin eserleri üzerinden Türk-İran minyatür sanatındaki estetik sürekliliği ve dönüşümü karşılaştırmalı bir yöntemle irdelemektedir. Zeynel Dünder, minyatürlerde mekânsal temsil rejimini Belkis'in Tahtı örneği üzerinden sorgulamaktadır. Hayrunnisa Nefes ve Gülşen Soycan, Emevî dönemine ait Kubbetü's-Sahra kitabesini tarihî bilinen en eski epigrafik Kur'an metni olarak ele almakta; böylece erken İslâm yazı sanatının önemli bir halkasına dair kapsamlı bir değerlendirme sunmaktadır. Mustafa Uğur Karadeniz, İslâm sanatında bahçeyi ideal mekân olarak konumlandıran çalışmasıyla Türk bahçe geleneğinin estetik ve sembolik boyutlarını incelemektedir. Safâyî Tezkiresi'ndeki Osmanlı şehir tasvirlerinin estetik kodlarını çözümleyen Ayşe Parlakkılıç Mucan'ın makalesi de sanat tarihi ile edebî coğrafya arasında verimli bir köprü kurmaktadır.

Yapı ve mekân odaklı çalışmalar da bu sayının zengin içeriğine katkı sağlamaktadır. Serap Erçin Koçer, yok olmak üzere olan Selendi Turpçu Köyü Eski Camii'nin plan ve süslemelerini belgeleyerek kayıt altına almaktadır. Şükrü Dursun ve Necla Dursun, Kayseri'deki Arabidin Mescidi'nin mimari özelliklerini ve restorasyon sürecini değerlendirmektedir. Ali Kaygısız, Rumeysa Tuna Sayın ve Fatih Semerci, yeniden işlevlendirilen tarihi yapılarda akustik konfor sorununu Sille Subaşı Hamamı örneği üzerinden ele almaktadır. Enes Kavalçalan, Nevşehir Rum (Gavur) Hamamı'nın mimari ve tarihsel boyutlarını incelerken; Cahit Karakök ve Durmuş Gür, İtalya'dan Anadolu'ya bir inanç enstrümanı olarak Konya Müzesi'ndeki 1893 tarihli kilise çanını araştırmaktadır. Eda Güneş ve Mehmet Sami Bayraktar ise Samsun Salıpazarı Alan Köyü Camii'nde bulunan camaltı levhanın sanatsal özelliklerini ve kültürel bağlamını ortaya koymaktadır.

Türk-İslâm edebiyatı alanında Nasserudin Mazhari, Câhiliye şairi A'sâ'nın şiirindeki medeniyetler arası etkileşim izlerini filolojik bir bakışla ortaya koyarken; Halil İbrahim Uçar ve Hakan Temir, İslâmî çocuk edebiyatının teorik sınırlarını ve siyer eserlerinin bu alan içindeki konumunu tartışan çok katmanlı bir inceleme sunmaktadır.

Bu sayımız ayrıca iki kitap değerlendirmesi içermektedir. Nilgün Çevik, Hz. Âişe'nin

Medine'deki evini mekânsal, ilmî ve tarihî boyutlarıyla ele alan Hünâ Beytü Âişe r.a. adlı eseri incelemektedir. Gülay Sonkur ise Chase F. Robinson'un İslâm tarih yazımını kurumsal ve entelektüel bağlamları içinde ele alan Müslümanlarda Tarihyazımı başlıklı kitabını metodolojik açıdan değerlendirmektedir.

Bu sayının hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlarımıza, titiz ve yapıcı değerlendirmeleriyle sürece katkı sunan hakemlerimize ve yayım sürecinin her aşamasında özveriyle çalışan editör ekibimize teşekkür ederim. İstem dergisi olarak, nitelikli, özgün ve disiplinler arası çalışmaları desteklemeye devam edeceğimizi belirtmek isterim. Gelecek sayılarımızda siz değerli akademisyenlerin katkılarını bekliyoruz.

Saygılarımla...

Ali Dadan

Editör

| editorial

Dear Researchers and Readers,

We are pleased to present the Summer 2026 issue of *İstem* journal, year 24, Issue 47, to our esteemed scholarly community. Comprising both research articles and book reviews, this issue brings together original and high-quality studies in Islamic History, History of Turkish-Islamic Arts, and Turkish-Islamic Literature.

In the field of Islamic History, this issue features a diverse range of contributions. Ramazan Topal examines the life of the companion Abū'l-A'war al-Sulaymī, an ally of the Banū Umayya, tracing his remarkable trajectory from being cursed to assuming governorship. Ali Küçük and Ali Çoban shed light on a pivotal debate in seventeenth-century Ottoman intellectual history by analyzing the refutation treatise composed by Shihāb al-Dīn al-Ḥamawī against the Kadızādeliler movement. Ali Veysel Akcan investigates the role of law in the Turks' preference for the Ḥanafī school of law through a comparative examination of Uighur contracts, offering valuable insights at the intersection of legal history and the history of Islamic jurisprudence. Ayşenur Şimşek Ergül presents an original perspective on the instrumentality of conversion to Islam, examined through the particular case of the Hungarian Orientalist Gyula Germanus.

The History of Turkish-Islamic Arts constitutes the broadest area of representation in this issue. Shadabeh Azizpour examines aesthetic continuity and transformation in Turco-Persian miniature painting from Herat to Isfahan through a comparative analysis of the works of Kemāl al-Dīn Behzād and Rezā 'Abbāsī. Zeynel Dünder questions the spatial representation system in miniatures through the example of the Throne of Bilqīs. Hayrunnisa Nefes and Gülşen Soycan present a comprehensive assessment of the Dome of the Rock inscription as the oldest known epigraphic Qur'anic text, making a significant contribution to our understanding of early Islamic calligraphic art. Mustafa Uğur Karadeniz examines the aesthetic and symbolic dimensions of the Turkish garden tradition, positioning the garden as an ideal space within Islamic art. Ayşe Parlakkılıç Mucan's article decodes the aesthetic conventions of Ottoman urban descriptions in Safā'ī's *Tezkire*, forging a productive bridge between art history and literary geography.

Studies on architecture and space also enrich the contents of this issue. Serap Erçin Koçer documents the plan and decorations of the Selendi Turpçu Village Old Mosque, a structure on the verge of being lost. Şükrü Dursun and Necla Dursun evaluate the architectural features and restoration process of the Arabidin Mosque in Kayseri. Ali Kaygisız, Rumeysa Tuna Sayın, and Fatih Semerci address the issue of acoustic comfort in adaptively reused historic buildings through the case of the Sille Subaşı Bath. Enes Kavalçalan examines the architectural and historical dimensions of the Nevşehir Greek (Gâvur) Bath, while Cahit Karakök and Durmuş Gür investigate the 1893 church bell in the Konya Museum as an artifact of belief that traveled from Italy to Anatolia. Eda Güneş and Mehmet Sami Bayraktar reveal the artistic features and cultural context of an under-glass painting panel found in the Alan Village Mosque of Salıpazarı, Samsun.

In Turkish-Islamic Literature, Nasserudin Mazhari traces the cross-civilizational traces in the poetry of the pre-Islamic poet al-A'shā from a philological perspective. Halil İbrahim Uçar and Hakan Temir offer a multilayered study discussing the theoretical boundaries of Islamic children's literature and the place of prophetic biography (*sīra*) works within this field.

This issue also includes two book reviews. Nilgün Çevik reviews *Ḥunā Bayt ‘A‘īsha*, a work that examines the house of ‘A‘īsha in Medina in its spatial, scholarly, and historical dimensions. Gülay Sonkur evaluates Chase F. Robinson’s *Islamic Historiography* from a methodological standpoint, offering a critical reading of its contribution to the field.

I wish to express my sincere gratitude to all our authors for their valuable contributions, to our reviewers for their meticulous and constructive evaluations, and to the editorial team for their dedicated efforts at every stage of the publication process. As *İstem*, we remain committed to supporting qualified, original, and interdisciplinary scholarship. We look forward to the contributions of our esteemed scholars in future issues.

With kind regards...

Ali Dadan
Editor-in-Chief, İstem Journal